

294

UCHWAŁA Nr 184 RADY MINISTRÓW

z dnia 2 września 1971 r.

w sprawie prognozowania poziomu cen oraz planowania zmian cen artykułów zaopatrzeniowo-inwestycyjnych.

W celu stałego ulepszania systemu cen zaopatrzeniowo-inwestycyjnych i powiązania tego systemu z planami gospodarczymi, na podstawie art. 2 dekretu z dnia 3 czerwca 1953 r. o ustalaniu cen, opłat i stawek taryfowych (Dz. U. Nr 31, poz. 122) Rada Ministrów uchwala, co następuje:

Rozdział 1.

Przepisy ogólne.

§ 1. 1. Prognozowanie poziomu cen oraz zmiany cen dokonywane na podstawie tych prognoz mają na celu stałe przystosowywanie poziomu i relacji cen do zmian w układzie społecznych nakładów pracy, niezbędnych do wytworzenia poszczególnych artykułów i świadczenia usług, oraz do zmian wynikających ze stosowania nowych, substytucyjnych surowców i materiałów zgodnie z założeniami planów rozwoju gospodarki narodowej. Stała aktualizacja cen, niezbędna dla prawidłowości rachunku ekonomicznego, powinna zabezpieczać przed jednorazowymi powszechnymi zmianami cen.

2. W przygotowaniach prognozy poziomu cen (ust. 1) należy pomocniczo posługiwać się również danymi o kształtowaniu się poziomu i relacji cen na rynkach światowych.

§ 2. Prognozowanie i planowanie zmian cen obejmuje ceny surowców i materiałów do produkcji półwyrobów i wyrobów zaopatrzeniowo-inwestycyjnych oraz taryfy energetyczne i przewozowe.

§ 3. 1. Prognozy poziomu cen wyrażają się szacunkowym określeniem przewidywanych zmian cen grup wyrobów lub poszczególnych wyrobów oraz przewidywanego terminu wejścia w życie tych zmian w okresie 5-letniego planu rozwoju gospodarki narodowej.

2. Roczne plany zmian cen określają zakres zmian cen, które mają obowiązywać od początku następnego roku. Zmiany te powinny być uwzględniane przy opracowywaniu planów gospodarczych.

§ 4. 1. Przy określaniu w prognozach terminów zmian cen powinno się brać pod uwagę praktyczne możliwości wprowadzenia w życie nowych cen. Zmiany cen nie mogą obejmować równocześnie zbyt szerokiego zakresu.

2. Zmiany, o których mowa w ust. 1, nie powinny być również zbyt częste, przy tym:

- 1) taryfy przewozowe powinny obowiązywać w okresach dłuższych niż 5-letni plan rozwoju gospodarki narodowej;
- 2) zmiany cen podstawowych surowców i materiałów, w szczególności podstawowych paliw, mogą być dokonywane w zasadzie nie częściej niż raz w okresie 5-letniego planu rozwoju gospodarki narodowej;
- 3) zmiany cen innych surowców i materiałów oraz maszyn i urządzeń o większym znaczeniu mogą być dokonywane w okresach 2—3-letnich;
- 4) zmiany cen pozostałych wyrobów zaopatrzeniowo-inwestycyjnych mogą być częstsze, jednak — poza wyjątkowymi wypadkami (§§ 16—18) — nie powinny być dokonywane częściej niż raz do roku.

Rozdział 2.

Prognozowanie poziomu cen w 5-letnich planach rozwoju gospodarki narodowej.

§ 5. 1. Prognozowanie poziomu cen w 5-letnich planach rozwoju gospodarki narodowej obejmuje ceny surowców i materiałów mających podstawowe znaczenie dla gospodarki oraz podstawowe taryfy energetyczne i przewozowe.

2. Prognozy poziomu cen stanowią załącznik do 5-letniego planu rozwoju gospodarki narodowej.

3. Prognozy poziomu cen (ust. 1 i 2) służą również do obliczania efektywności ekonomicznej podejmowanych przedsięwzięć rozwojowych.

§ 6. 1. Do surowców i materiałów o podstawowym znaczeniu zalicza się:

- 1) węgiel kamienny i brunatny oraz koks,
- 2) ropę naftową, benzynę i olej opałowy,
- 3) drewno i tarcicę,
- 4) skóry surowe i garbowane,
- 5) wełnę, bawełnę, jutę i len,
- 6) kauczuk naturalny i syntetyczny,
- 7) miedź, aluminium i cynk,
- 8) rudy i półwyroby hutnictwa żelaza i stali,
- 9) siarkę i kwas siarkowy,
- 10) celulozę papierniczą i wiskozową,
- 11) najważniejsze tworzywa sztuczne zastępujące podstawowe surowce i materiały,
- 12) cement, wapno i cegłę.

2. Do podstawowych taryf energetycznych zalicza się:

- 1) taryfę opłat za energię elektryczną,
- 2) taryfę opłat za gaz ziemny i gaz hutniczy.

3. Do podstawowych taryf przewozowych zalicza się:

- 1) taryfę opłat za przewozy kolejowe towarów,
- 2) taryfę opłat za przewozy samochodowe towarów.

4. Przewodniczący Państwowej Komisji Cen w porozumieniu z Przewodniczącym Komisji Planowania przy Radzie Ministrów i Ministrem Finansów może uzupełnić wykazy surowców i materiałów oraz taryf przewozowych, o których mowa w ust. 1—3.

§ 7. 1. Prognozowaniem poziomu cen mogą być również objęte ceny maszyn i urządzeń o szczególnym znaczeniu dla gospodarki (lokomotywy, silniki, samochody ciężarowe, ciągniki itp.).

2. Przewodniczący Państwowej Komisji Cen w porozumieniu z Przewodniczącym Komisji Planowania przy Radzie Ministrów i właściwymi ministrami ustala wykaz maszyn i urządzeń objętych prognozowaniem poziomu cen w poszczególnych 5-letnich planach rozwoju gospodarki narodowej.

§ 8. Podstawę do prognozowania poziomu cen stanowią:

- 1) przewidywane zmiany w kształtowaniu się kosztów produkcji, wynikające w szczególności z przyrostu zdolności produkcyjnych i inwestycji oraz z założeń planu postępu technicznego;
- 2) planowane nowe założenia w systemie finansowym, mające wpływ na kształtowanie się kosztów produkcji i cen określonych grup wyrobów;
- 3) wprowadzenie nowych założeń kształtowania się relacji cen określonych grup wyrobów;
- 4) planowane zadania poprawy opłacalności eksportu określonych wyrobów (grup wyrobów).

§ 9. 1. Prognozę poziomu cen w okresie 5-letniego planu rozwoju gospodarki narodowej przygotowuje Pań-

stwowa Komisja Cen na podstawie propozycji właściwych ministrów lub własnych ustaleń.

2. Tryb opracowania prognozy poziomu cen określi w terminie do dnia 31 grudnia 1971 r. instrukcja Przewodniczącego Państwowej Komisji Cen, wydana w porozumieniu z Przewodniczącym Komisji Planowania przy Radzie Ministrów i Ministrem Handlu Zagranicznego. Instrukcja powinna uwzględniać obowiązujące przepisy o wprowadzeniu systemu prognoz jako podstawy do opracowywania planów 5-letnich i planów perspektywicznych. Powinna ona w szczególności określać udział ministerstw i podległych im jednostek w przygotowaniu prognozy poziomu cen w 5-letnich planach rozwoju gospodarki narodowej i rocznych planów zmian cen.

3. Minister Handlu Zagranicznego określi obowiązki podległych mu jednostek w zakresie informacji o kształtowaniu się cen na głównych rynkach handlu światowego.

4. W celu wykonania zadań wynikających z niniejszej uchwały w ministerstwach i podległych im jednostkach należy rozwinąć szeroko zakrojone prace analityczne i planistyczne w zakresie kształtowania przyszłego poziomu i struktury układów cen. Prace te powinny pozostawać w ścisłym związku z podejmowanymi przez ministerstwa zadaniami unowocześniania produkcji oraz wszelkimi innymi poczynaniami zmierzającymi do obniżki kosztów własnych.

§ 10. 1. Na podstawie prognozy poziomu cen określonej dla następnego roku w 5-letnim planie rozwoju gospodarki narodowej, po przeprowadzeniu analizy założeń tej prognozy, Państwowa Komisja Cen przygotowuje propozycje zmian cen (§§ 5—7).

2. Propozycje, o których mowa w ust. 1, przedstawia się Radzie Ministrów nie później niż do dnia 31 stycznia każdego roku. Uchwała Rady Ministrów w tej sprawie stanowi podstawową część rocznego planu zmian cen (rozdział 3).

§ 11. Tryb określony w § 10 ust. 1 i 2 stosuje się również wtedy, gdy ceny surowców i materiałów o podstawowym znaczeniu, oparte na cenach światowych, wymagają modyfikacji w związku z poważnym i posiadającym cechy trwałości ruchem cen światowych.

Rozdział 3.

Roczne plany zmian cen.

§ 12. Roczne plany zmian cen obejmują:

- 1) zmiany podstawowych cen i taryf zatwierdzone przez Radę Ministrów (§ 10);
- 2) zatwierdzone przez Radę Ministrów zmiany cen, wiążące się ze zmianą cen światowych (§ 11);
- 3) inne zmiany cen niezbędne do przeprowadzenia w następnym roku (§ 13).

§ 13. Zmiany cen, o których mowa w § 12 pkt 3, dotyczą wypadków, gdy obowiązujące ceny i taryfy nie zaliczone do podstawowych (§§ 6 i 7) odbiegają poważnie od założeń, według których zostały ustalone, w szczególności gdy:

- 1) powstaje rentowność o $\frac{1}{3}$ większa od założonej w pierwszym roku obowiązywania ceny lub o $\frac{1}{2}$ większa od założonej w drugim roku obowiązywania ceny bądź

strata przy produkcji artykułu (grupie artykułów) z przyczyn niezależnych od producenta;

- 2) powstaje nieprawidłowy układ relacji cen w obrębie danej grupy artykułów, powodujący zakłócenia w obrocie;
- 3) powinno nastąpić zbliżenie ceny do poziomu cen światowych, w wykonaniu ustalonych dla producentów zadań obniżki kosztów;
- 4) przewidziane jest uzyskanie, przy współdziałaniu odpowiednio zmienionych cen, substytucji artykułów lub oszczędności dewizowych.

§ 14. 1. W wypadkach określonych w § 13 właściwi ministrowie nadzorujący producentów obowiązani są występować do Przewodniczącego Państwowej Komisji Cen z wnioskami o zmianę cen nie później niż do dnia 30 kwietnia roku poprzedzającego rok, od którego zmiana cen ma wejść w życie.

2. Z wnioskami o zmianę cen w trybie i terminie przewidzianych w ust. 1 występować mogą również ministrowie nadzorujący odbiorców oraz organy upoważnione do kontroli stosowania cen.

3. Do wniosku powinno być dołączone uzasadnienie zmian cen oraz obliczenie skutków finansowych projektowanych zmian cen zarówno u producentów, jak i głównych odbiorców artykułu (grupy artykułów).

4. Jeśli uzyskuje się rentowność większą od założonej (§ 13 pkt 1) przy produkcji artykułów (grup artykułów), których ceny powinny być mimo to utrzymane na niezmiennym poziomie (np. ze względu na prawidłowość relacji cen, wskazania substytucyjne lub oszczędnościowe), właściwi ministrowie występują z wnioskiem o pozostawienie cen bez zmiany przy zastosowaniu odpowiedniego obciążenia podatkiem obrotowym.

5. Przewodniczący Państwowej Komisji Cen na wniosek właściwego ministra może w porozumieniu z Przewodniczącym Komisji Planowania przy Radzie Ministrów określić, kiedy nie zachodzi potrzeba występowania z wnioskami o zmianę cen mimo odchylenia od założonej rentowności (§ 13 pkt 1).

§ 15. 1. Proponowane zmiany cen (§§ 13 i 14) Przewodniczący Państwowej Komisji Cen włącza do rocznego planu zmian cen, jeśli:

- 1) wnioski zgodne są z zasadami określonymi w §§ 13 i 14,
- 2) zmiany cen ze względów technicznych mogą być wprowadzone w życie z dniem 1 stycznia następnego roku kalendarzowego, a nowe ceny mogą być podane do wiadomości jednostkom opracowującym plany gospodarcze do dnia 30 czerwca roku poprzedzającego rok wejścia ich w życie.

2. Jeśli warunki określone w ust. 1 pkt 2 nie mogą być spełnione, termin zmiany cen należy przesunąć na rok następny.

3. Zmiany cen, o których mowa w § 13, mogą być włączone do rocznego planu zmian cen przez Przewodniczącego Państwowej Komisji Cen z urzędu.

§ 16. 1. Tryb zmian cen określony w §§ 14 i 15 nie ma zastosowania do:

- 1) artykułów i usług, dla których określony został w przepisach szczególnych odrębny tryb dokonywania zmian cen;
- 2) artykułów i usług, których ceny ustalają komisje cen prezydiów wojewódzkich rad narodowych (Komisja Cen Prezydium Rady Narodowej m.st. Warszawy).

2. Tryb zmian cen określony w §§ 14 i 15 nie dotyczy również wypadków, gdy praktyka stosowania obowiązującej ceny wykaże wyraźną szkodliwość jej działania, w szczególności gdy:

- 1) nadmierny zysk lub strata producenta powoduje nadmierny wzrost lub ograniczenie produkcji;
- 2) wysokość ceny stwarza zachętę do dokonywania przez nabywców niewłaściwego wyboru przy zakupie artykułów zaopatrzeniowo-inwestycyjnych.

§ 17. 1. W wypadkach, o których mowa w § 16 ust. 2, zmiana cen może być dokonywana w ciągu roku kalendarzowego.

2. Należy stosować takie terminy zmiany cen, aby zainteresowani mogli być uprzednio zawiadomieni o nowej cenie.

3. W szczególnych wypadkach, w odniesieniu do wyrobów występujących w obrocie tylko między jednostkami nadzorowanymi przez dwóch ministrów, na wniosek obu ministrów nowa cena może być wprowadzona z ważnością od początku roku kalendarzowego, w którym dokonuje się zmiany ceny.

§ 18. 1. Zmiany cen określonych w § 16 ust. 2 przeprowadza Państwowa Komisja Cen z urzędu lub na wnioski właściwych ministrów.

2. Wnioski ministrów powinny zawierać uzasadnienie celowości zmiany cen, a w szczególności uzasadnienie stosowania doraźnego trybu zmiany cen.

Rozdział 4.

Przepisy końcowe.

§ 19. Przepisy uchwały dotyczące ministrów stosuje się odpowiednio do przewodniczących komitetów sprawujących funkcje naczelnych organów administracji państwowej, kierowników urzędów centralnych oraz zarządów centralnych związków spółdzielni.

§ 20. Zadania określone w §§ 5—11 w odniesieniu do planu rozwoju gospodarki narodowej w latach 1971—1975 powinny być wykonane do dnia 31 grudnia 1972 r.

§ 21. Traci moc uchwała nr 396 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 1963 r. w sprawie zasad i trybu dokonywania zmian cen zbytu artykułów zaopatrzeniowych i inwestycyjnych oraz cen robót (usług) (Monitor Polski Nr 93, poz. 433).

§ 22. Wykonanie uchwały porucza się Przewodniczącemu Komisji Planowania przy Radzie Ministrów, Przewodniczącemu Państwowej Komisji Cen i właściwym ministrom.

§ 23. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: w z. M. Jagielski